

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας για εκδόσεις του έτους 2017

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού ανακοινώνουν τα αποτελέσματα του διαγωνισμού για τα Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας για εκδόσεις του έτους 2017:

1. ΠΟΙΗΣΗ:

Το Κρατικό Βραβείο Ποίησης για εκδόσεις του έτους 2017, μετά από ομόφωνη απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στην Πίτσα Γαλάζη για το έργο *Η φωνή* (εκδόσεις Αρμός).

Σκεπτικό βράβευσης:

Στην ποιητική συλλογή της Πίτσας Γαλάζη *Η φωνή* αναγνωρίζουμε μια ώριμη ποιητική φωνή που αξιοποιεί στο έπακρο όλα τα στοιχεία του μοντέρνου και της συνειρμικής γραφής. Η ποιήτρια διασχίζει τους αιώνες ιστορίας της ζωής της Κύπρου, «συνομιλεί» με κορυφαίες μορφές ηρώων και λογοτεχνών και βυθίζεται στο υποσυνείδητο ανασύροντας ατομικά και συλλογικά πάθη. Το αποτέλεσμα είναι μια ποίηση πηγαία, πληθωρική, στιβαρή, με μεταφυσικό βάθος και ποιητικό «ενθουσιασμό» και με ένα υπόστρωμα φιλοσοφικού στοχασμού με υπαρξιακές αναγωγές μπροστά στη βάση της ιστορίας. Η ανάγνωση και η αποκρυπτογράφηση αυτής της ποίησης εκπέμπει ακαταμάχητη γοητεία.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία Ποίηση:

- Ελένης Αρτεμίου-Φωτιάδου, *Χειμερία ζάλη* (εκδόσεις Μανδραγόρας)
- Πίτσας Γαλάζη, *Η φωνή* (εκδόσεις Αρμός)
- Παντελή Κακολή, *Η καρδιά τον νουν ν' ακούει* (εκδόσεις Κ. Επιφανίου)
- Γιώργου Μοράρη, *Το ποίημα-πορτρέτο* (εκδόσεις Καστανιώτη)
- Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου, *Υπερκαινοφανής* (εκδόσεις Μελάνι)

2. ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ:

Το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος για εκδόσεις του έτους 2017, μετά από κατά πλειοψηφία απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, δεν απονέμεται.

3. ΔΙΗΓΗΜΑ/ΝΟΥΒΕΛΑ:

Το Κρατικό Βραβείο Διηγήματος/Νουβέλας για εκδόσεις του έτους 2017, μετά από ομόφωνη απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στη Νάσια Διονυσίου για το έργο της *Περιπτή ομορφιά* (εκδόσεις Το Ροδακίό).

Σκεπτικό βράβευσης:

Στις δώδεκα μικρές ιστορίες της συλλογής της *Περιπτή ομορφιά*, η Νάσια Διονυσίου επιτυγχάνει να δώσει μια προσωπική εκδοχή του αφηγηματικού είδους του διηγήματος, που εδώ χαρακτηρίζεται από ένταση, ποιητικότητα και πρωτότυπη προσέγγιση καιρίων ζητημάτων που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο. Επιλέγει τη μικρή φόρμα, την οποία χειρίζεται με γλώσσα δραστηκή και απείριπτη, υπονομεύοντας την τυπική ρεαλιστική αφήγηση με απροσδόκητες

ατμόσφαιρες και καταστάσεις και εισβάλλοντας στο παράλογο χωρίς να καταργεί τη συνοχή. Κεντρικό της θέμα είναι το αρχέτυπο της Εύας, το οποίο η συγγραφέας αποδομεί, καθώς η Εύα του βιβλίου αποκτά συνείδηση του εαυτού και αυτοεξορίζεται από τον Παράδεισο, ανατρέποντας τη στερεοτυπική της εικόνα. Η Εύα μοιράζεται τις ιστορίες της με άλλα πρόσωπα που αναλαμβάνουν το αδύνατο, να περισώσουν την ομορφιά στον κόσμο. Η γυναίκα, το παιδί, ο μετανάστης, ο Ιησούς, πρόσωπα-παρίες που γνωρίζουν βαθιά τη βάσανο, τον ζόφο, τη βία, αγωνίζονται να δείξουν ότι η ομορφιά, απόβλητη και περιφρονημένη, δεν είναι περιττή κι είναι ό,τι πιο πολύτιμο διαθέτουμε. Οι συμβολισμοί, το μυθικό στοιχείο, η υπαινικτικότητα, ο ποιητικός λόγος με στοιχεία του κυπριακού ιδιώματος συμβάλλουν στην απόλαυση της ανάγνωσης του βιβλίου.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία Διήγημα/Νουβέλα:

- Νάσιας Διονυσίου, *Περιττή ομορφιά* (εκδόσεις Το Ροδακίό)
- Ρήνας Κατσελλή, *Ψήγματα ανατροπών Β': Διηγήματα* (εκδόσεις Χρυσοπολίτισσα)
- Γιώργου Μολέσκη, *Όταν ο ήλιος μπήκε στο δωμάτιο* (εκδόσεις Βακχικόν)
- Αγγελικής Σμυρλή, *10 γυναίκες: Διηγήματα* (εκδόσεις Κ. Επιφανίου)
- Κωνσταντίας Σωτηρίου, *Φωνές από χώμα* (εκδόσεις Πατάκη)

4. ΔΟΚΙΜΙΟ / ΜΕΛΕΤΗ:

Το Κρατικό Βραβείο Μελέτης (Μονογραφίας)/Δοκιμίου για τη Λογοτεχνία, μετά από ομόφωνη απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στον Παντελή Βουτουρή για το έργο *Ιδέες της σκληρότητας και της καλοσύνης: Εθνικισμός, σοσιαλισμός, ρατσισμός (1897-1922)* (εκδόσεις Καστανιώτη).

Σκεπτικό βράβευσης:

Στη μελέτη του ο Παντελής Βουτουρής πραγματεύεται από μια ιδιαίτερη σκοπιά καίρια ζητήματα της ιδεολογίας του Μεσοπολέμου. Θέμα του είναι η απήχηση που βρήκαν στους διανοούμενους της εποχής οι θεωρίες της ευγονικής, οι ιδέες της σκληρότητας, η φιλοσοφία της δύναμης και οι θεωρίες για το δίκαιο του πολέμου και το δικαίωμα του ισχυρού να επικρατεί επί των ανίσχυρων. Ο συγγραφέας ανατρέχει στις πηγές αυτών των ιδεών, τον Νίτσε, τον Μαξ Νορντάου και τη θεωρία του εκφυλισμού, τον αισθητισμό και την εξιδανίκευση του κάλλους, τη διάκριση ανάμεσα σε υγιείς και ασθενείς ή σε φυλετικά ανώτερους και κατώτερους. Οι ιδέες της σκληρότητας γοήτευαν εθνικιστές και σοσιαλιστές, προοδευτικούς και συντηρητικούς. Η επίδρασή τους διαπιστώνεται σε λογοτέχνες από ολόκληρο το ιδεολογικό φάσμα. Ο συγγραφέας προπάντων επισημαίνει ότι δεν πρέπει να κρίνουμε ετεροχρονισμένα και με ανελαστικά κριτήρια τους υποστηρικτές της «σκληρότητας», αλλά πρέπει να τους δούμε στο ιστορικό πλαίσιο μιας παραγμένης εποχής για την Ευρώπη και ιδιαίτερα την Ελλάδα που έδινε έναν αγώνα ύπαρξης. Η προσήλωση στο έθνος και η ιδέα του εθνικισμού έπαιρνε διάφορα πρόσωπα στη φαντασία σημαντικών συγγραφέων και ποιητών, σοσιαλιστών ή εθνικιστών, όπως ο Κωστής Παλαμάς, ο Πέτρος Βλαστός, ο Νίκος Καζαντζάκης, ο Ίων Δραγούμης. Το βιβλίο του Παντελή Βουτουρή ξεχωρίζει για τον άρτιο και συστηματικό τρόπο με τον οποίο προσεγγίζει ένα «δύσκολο» θέμα, το οποίο, παράλληλα, ως αντικείμενο έρευνας, αποτελεί πρωτότυπη επιλογή.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία Μελέτη (Μονογραφία)/ Δοκίμιο για τη Λογοτεχνία:

- Παντελή Βουτουρή, *Ιδέες της σκληρότητας και της καλοσύνης: Εθνικισμός, σοσιαλισμός, ρατσισμός (1897-1922)* (εκδόσεις Καστανιώτη)
- Απόστολου Γ. Κουρουπάκη, Νίκου Νικολάου-Χατζημιχαήλ, Θεοδόση Πυλαρινού, Ο *Κύκλος του Φοίβου Σταυρίδη* (έκδοση Ιδρύματος Φοίβου Σταυρίδη-Αρχαία Λάρνακας)
- Γιώργου Χρ. Κυθραιώτη, *Μια συνάντηση με τον Ξεπεσμένο δερβίση του Αλ. Παπαδιαμάντη* (εκδόσεις Αρμός)

5. ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΕΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ:

Το Κρατικό Βραβείο Νέου Λογοτέχνη, μετά από ομόφωνη απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, δεν απονέμεται.

Την Κριτική Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας 2017 αποτέλεσαν οι:

Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου (Πρόεδρος), Στέφανος Ευθυμιάδης, Ανδρέας Μακρίδης, Κίκα Ολυμπίου και Νίκος Ορφανίδης.

6. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας για Μικρά Παιδιά για εκδόσεις του έτους 2017, μετά από ομόφωνη απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στην στη Μαρίνα Μιχαηλίδου-Καδή για το έργο της *Άσπρη στολή* (εκδόσεις Τελεία).

Σκεπτικό βράβευσης:

Ιστορικό εικονογραφημένο βιβλίο είναι η *Άσπρη στολή* της Μαρίας Μιχαηλίδου-Καδή στο οποίο η συγγραφέας, χρησιμοποιώντας τη μικροϊστορία και ενεργοποιώντας τη μνήμη συνδυάζει το βιογραφικό και αυτοβιογραφικό υλικό που ενισχύεται και με παρακειμενικά στοιχεία - αφιέρωση, φωτογραφικό υλικό - με τη μυθοπλασία. Με ύφος λιτό, με αφηγηματική ροή που διακόπτεται από σύντομους διαλόγους που συνδέουν το παρόν με την κάθε ιστορική περίοδο, η Μαρίνα Μιχαηλίδου-Καδή κατορθώνει να εξιστορήσει, όχι μόνο τη ζωή της γιαγιάς Σοφίας, της δυναμικής και θαρραλέας νοσοκόμου, όχι μόνο να αποτυπώσει πολιτισμικά και εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά της μεταπολεμικής περιόδου, αλλά να αναδείξει και τη νεότερη ιστορία της Κύπρου, χωρίς ίχνος εθνικισμού και πατριδοκαπηλίας, εμμένοντας στους κυριότερους σταθμούς της: Αγγλική αποικιοκρατία, ανεξαρτησία της Κύπρου (1960), διχασμός (1963), πραξικόπημα και εισβολή (1974), κατάληψη της Κερύνειας. Οι νύξεις ειρηνικής συνύπαρξης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, που και σε άλλα της βιβλία προωθεί η συγγραφέας, γίνονται με τρόπο που προβάλλουν τη συγγραφική πρόθεση ως γεγονός.

Η *Άσπρη στολή* είναι ένα πολυτροπικό βιβλίο, το οποίο αξιοποιεί ποικίλα σημειωτικά μέσα - λόγο με ποικίλες αφηγηματικές μορφές, δελτίο ειδήσεων, ποικιλία στη γραμματοσειρά, ασπρόμαυρη φωτογραφία, έγχρωμη εικονογράφηση. Την πολυτροπικότητα του κειμένου ενισχύει και η εξαιρετική εικονογράφηση της Ρένιας Μεταλληνού, καθώς και η όλη τυποτεχνική εμφάνιση του βιβλίου, που είναι ιδιαίτερα φροντισμένη. Όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά συντελούν στην πολύσημη νοηματοδότηση του κειμένου, στην προσέλκυση του μικρού αναγνώστη σ' αυτό και στην απόλαυσή του.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία Λογοτεχνία για Μικρά Παιδιά:

- Μαρίας Μιχαηλίδου-Καδή, *Περιμένοντας τη βροχή* (εκδόσεις Καλέντης)
- Μαρίας Μιχαηλίδου-Καδή, *Άσπρη στολή* (εκδόσεις Τελεία)
- Δήμητρας Σωκράτους, *Αλήθειες, όνειρα κι ειρήνη: Ποιήματα για παιδιά*
- Πάνου Χριστοδούλου, *Τόνοι, τόνοι και Τόνι* (εκδόσεις Μεταίχμιο)
- Χριστόφορου Χριστοφόρου, *Η βάρκα που δεν βούλιαζε* (εκδόσεις Πάργα)

7. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ

Το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας για Μεγάλα Παιδιά και Εφήβους για εκδόσεις του έτους 2017, μετά από κατά πλειοψηφία απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στην Άντρη Αντωνίου για το έργο της *Το καλοκαίρι που μεγάλωσα* (εκδόσεις Κέδρος).

Σκεπτικό βράβευσης:

Κοινωνικό, ρεαλιστικό μυθιστόρημα με θέμα την ενδοοικογενειακή βία. Με λόγο κοφτό και άμεσο σε πρωτοπρόσωπη, ομοδιηγητική αφήγηση, που ενισχύει τη συναισθηματικότητα της ιστορίας, η δεκατετράχρονη Άννα περιγράφει δραματικές καθημερινές καταστάσεις που βιώνουν τόσο η

ίδια όσο και η μητέρα της από έναν τυραννικό σύζυγο και πατέρα-αφέντη, που μετατρέπει σε κόλαση τη ζωή των δύο γυναικών.

Η συγγραφέας, μέσα από την αφήγηση της ηρωίδας, προβάλλει διαφορετικές οπτικές γωνίες αλλά και προσλήψεις των γεγονότων, αυτές των τριών κύριων μυθοπλαστικών ηρώων, αναδεικνύοντας με τρόπο συγκλονιστικό την ψυχική κατάσταση των δύο γυναικών, θυμάτων της άλογης ανδρικής βίας. Η διαφοροποιημένη αντίδραση των δύο γυναικών - ανεκτικότητα και υποχώρηση της μητέρας, σιωπή αλλά και οργή της κόρης - αναδεικνύει ως σημαίνουσα αιτία το διαφορετικό κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ανατράφηκε η καθεμιά, γεγονός που ενισχύεται και από τη στάση της γιαγιάς.

Η αφήγηση είναι ασθματική, απότοκο της αυξανόμενης αφηγηματικής έντασης που δομείται στις περιγραφές σκηνών βίας, στην έμφαση οδυνηρών ψυχικών προβλημάτων και στις συναισθηματικές συγκρούσεις των ηρωίδων. Η σιωπή ως επιλογή καλύπτει μια σειρά εσωτερικών διεργασιών που διατυπώνονται μέσα από κομμάτια εσωτερικού μονολόγου της έφηβης ηρωίδας. Ένα συγκλονιστικό μυθιστόρημα που αγγίζει την ψυχή εφήβων και ενήλικων αναγνωστών.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία Λογοτεχνία για Μεγάλα Παιδιά και Εφήβους:

- Άντρης Αντωνίου, *Το καλοκαίρι που μεγάλωσα* (εκδόσεις Κέδρος)
- Άννας Κουππάνου, *Η εξαφάνιση της Κ. Παπαδάκου και τι έγινε εκείνο το καλοκαίρι* (εκδόσεις Πατάκη)
- Κίκας Πουλχερίου, *Βότσαλα στη λίμνη* (εκδόσεις Τελεία)
- Αντώνη Σέργη, *Η πιξίδα δε δείχνει πάντα τον Βορρά* (εκδόσεις Ψυχογιός)
- Πάνου Χριστοδούλου, *Θαύμα! Οι καρχαρίες χορεύουν...* (εκδόσεις Κέδρος)

Την Κριτική Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας για Παιδιά και Εφήβους 2017 αποτέλεσαν οι:

Αναστασία Κατσίκη-Γκίβαλου (Πρόεδρος), Κατερίνα Καρατάσου, Μαρία Μιχαηλίδου, Μαρίνα Ροδοσθένους-Μπαλάφα και Φλώρα Τιμοθέου.

8. ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ

Το Κρατικό Βραβείο Εικονογράφησης Λογοτεχνικού Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους για εκδόσεις του έτους 2017, μετά από ομόφωνη απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στη Ζωή Πίντσιες-Κυριάκου για την εικονογράφηση του έργου *Λατρεύω τα σύννεφα* (συγγραφέας: Νεοφύτα Πολυδώρου).

Σκεπτικό βράβευσης:

Στο βιβλίο *Λατρεύω τα Σύννεφα*, με εικονογράφο τη Ζωή Πίντσιες Κυριάκου, η εικονογράφηση επιτυγχάνει ένα ενδιαφέρον αποτέλεσμα, που κατορθώνει να ενδυναμώσει το κείμενο, δημιουργώντας το δικό της ιδιαίτερο ύφος. Οι σκηνές που διαδέχονται η μια την άλλη χαρακτηρίζονται από συνοχή και συνέπεια, με τρόπο που αποδίδεται στο σύνολο του βιβλίου μια αναγνωρίσιμη ταυτότητα. Η σύνθεση των εικόνων και ειδικότερα η σχέση/τοποθέτηση των επιμέρους στοιχείων που τις διέπουν, δημιουργούν ένταση και κίνηση στον χώρο. Οι ήρωες της ιστορίας σχεδιάζονται με χιούμορ και ευφυΐα, κεντρίζοντας έτσι τη φαντασία. Η εικονογράφηση διακρίνεται, επίσης, από τα πλούσια και αρμονικά συνδυασμένα χρώματα, την ευαίσθητη χρήση της νερομπογιάς και τα ποικίλα μοτίβα που εφαρμόζονται στα διάφορα στοιχεία της σύνθεσης.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία Εικονογράφηση Λογοτεχνικού Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους:

- *Λατρεύω τα σύννεφα* (εικονογράφος: Ζωή Πίντσιες-Κυριάκου, συγγραφέας: Νεοφύτα Πολυδώρου)

- *Η χαρά των Χριστουγέννων* (εικονογράφος: Αγγελική Πιλάτη, συγγραφέας: Χαρίκλεια Καζέλη)
- *Ο Χριστός και τα Χριστούγεννα: Ένα παραμύθι με όνειρα, μαγεία και το μήνυμα της αδελφοσύνης* (εικονογράφος: Μιχάλης Ορφανός, συγγραφέας: Ύρια Σωτηροπούλου)
- *Η υφάντρα και άλλες ιστορίες* (εικονογράφος: Αγγελική Πιλάτη, συγγραφέας: Ηρώ Στασοπούλου Χριστοφή) (εκδόσεις Κ. Επιφανίου)

Την Κριτική Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Εικονογράφησης Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους 2017 αποτέλεσαν οι:

Άρτεμις Ελευθεριάδου (Πρόεδρος), Κωνσταντίνος Γεωργίου, Σάντρα Ελευθερίου, Δημήτρης Κοκκινόλαμπος, Τερέζα Λαμπριανού.

Τα βραβεία θα επιδοθούν από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστα Χαμπιαούρη σε ειδική τελετή, η οποία θα πραγματοποιηθεί στις 12 Δεκεμβρίου 2018, ώρα 7:00 μ.μ., στο Κινηματοθέατρο Παλλάς. Η είσοδος θα είναι ελεύθερη.